

KUSTBON

Veckotidning för svenskarna i Estland.

Fjärde årg. N:o 30.	Prenumerationspris	Utkommer alla onsdagar.	Annonspris.	2 nov. 1921.
	1 månad Mr. 12:— I Sverige: 1 månad Kr. 0:75 I Finland: 1 månad Fmk 1:50	Redaktion: N. Blees, Riddaregatan 3 Reval. Einar Bäck, (ansv.), Kristinestad.	2 mk pr mm. I Sverige: 10 öre pr mm. I Finland: 30 penni pr mm. För annons, som införes 10 eller flera ggr, räknas 20% rabatt.	

Till Estlandssvensken.

Fast skild du bor i främmat land
från oss döruppe uti nord,
dig binder ändå syskonband
vid dina fäders jord.
Hos oss ha dina fäder bott
i midnattsol och norrskensglöd;
arbetat, lidit, kämpat, trott
som vi i lust och nöd.

De våra karga tegar plöjt
och brutit mark och odlat bygd;
i vildmark rett ett bo förnöjt
i granars, furors skygd
Och när det gällde redo stå.
i ofredstid, de voro med
inunder fanan gul och blå
i täta slutna led.

Men så en dag på villsam färd
de drogo bort i österled;
de lämnade båd hem och härd
fast det i hjärtat sed. —
Vi visste ej med är som svann
om du var fri, om du var slav;
nu skilde oss ifrån varann
det stora, vida hav.

Men fast du åt ett främmat bröd,
du fädrens arvelott ej svek:
förblev en svensk i lust och nöd,
i allvar som i lek.
Trott sekler prövat kämpens mod,
trots allt som tyngt, trots allt som mött,
är du än svensk, blod ar vårt blod
och kött utav vårt kött.

Så gå som förr mot höga mål
med lust i håg, med blod i brand,
med mod i bröst och arm av stål,
du som ar Aiboland!
Ja bliv för oss — i österled.
en trogen riddarvakt och tolk
för svensk kultur och språk och sed,
du Estlandssvenska folk!
Reval i sept. 1921.

Ersk P—n.

Minnen.

Det är gott, att vi ha något tillfälle helgat åt värden av stora minnen. Alla folk ha sina hågkomster i åtanke. Svenskarna och finnarna äro icke ensamma härom. I Spanien firas de upptäckare, som skänkte Europa en ny värld och de konungar som grundade väldet, där solen aldrig gick ner. Portugals folk drömmer om den tid då Lisabons flottor nästan ensamma behärskade haven. Oraniernas minne lever hos Hollands folk, och Valdemarernas kungasaga glömmes Danmark ej. Alla svenskar samlas den 6 november kring Gustav-Adolfsminnet.

Ett ljust och rent drag hos svenskarna är att de hålla sina striders segrare i ära. De lysa heder över hjältarnas bragder. Därför synes det också så naturligt att deras störste konung Gustav II Adolf skulle ägnas det största minnet. Hans livstråd brast i kampen för samvetsfrihet och luthersk tro och lära. Striden gällde även andligt mörker och tyranni. Segerfanorna höjdes över de värden, som bland svenskar skattas högt och dyrt.

När svenskar i all världen mötas på Gustav Adolfs dag för att på fädrens sed fira hjältens minne är det således icke en vanlig högtid, som begås. Högtidernas mening har fördunklats

under jagandet efter dagens glimmer och stämningsskarn. Ätminstone Svenska dagen bör bevaras som en dag av större och rikare innebörd. Ätminstone denna enda av årets många andra. Dagen är kungaminnets framför allt. Men när tankarna samlas däromkring, så glida de även förbi annat, som hänt under de snart 300 åren. Och förvisso svinga de sig längre än den kulna segermorgonen vid Lützen. Träder icke för vårt inre öga stamfolkets strider och längtan i forngrå tid, solen över ödebygd, som bröts till tusen tegar, livets hårda kamp, årens skilda öden, danargärningen. Vad vi ej själva sett har talts för oss i saga, sång och sägn. Det som i senare tider hänt är oss alltför väl bekant. Igenom alla år har den svenska anden banat sig en segerande kungsväg. Må den icke brytas.

Måste icke sinnena hos sena tiders svenskar värmas av alla dessa små och stora minnen. Måste dessa icke mana till samma höga tro på rättens och kraftens evangelium. Gror ej kärleken till det egna, den egna familjen, slakten och stammen, dess språk och kultur, gror den ej ur kamp och farna öden, ur det som allas själar gå till i högtidstimmarna. Och vad är större än kärleken. Väl icke hatet. Det

är mindre. Vi söka visst någon gång, om icke ofta, en stämningsskatt, något förmer än sandens kattguld, vi trampa på. Vi finna mest skal ändå. Och på sitt sätt bilda minnena från det förgångna också ett skal, en fjärrilgömma som vår andes vingar pudras av. Eller mera hava minnena arten av ett snäckskal, som vårt öra närmas till för att förnimma det fjärran bruset av ett bortomjordiskt hav. Det är detta hav vi lyhört spana mot och längta till i våra längsta tankar.

Minnenas havssnäcksmelodi må icke ryckas ifrån oss. Vi behöva den i nuets heta ävlan och aldrig lyckta kamp.

Bc.

ORMSÖ.

På Ormsö umgås man med planen att öppna en gemensam femte klass för öns alla folkskolor. Vi kunna bara lyckönska ormsöborna härutinnan. Om skolorna i år icke börja med sina 5:te klasser och nästa år öppna sex klasser, blir det svårt att få elever för det svenska gymnasiet efter två år. Hittills är det endast Revals svenska skola, som öppnat fem klasser. Man borde i Höbring och Paschlep följa exemplet.

TEAFTON.

Onsdagen den 26 dennes hade svenskarna i Reval anordnat sin första teafton för denna höst. Trots det att meddelandet kom något försent, var aftonen dock rätt välbesökt. Samkvämet var trevligt. Utom téservering var det sång och musik. Alla uttryckte sin önskan att åter få samlas efter två veckor.

Välkommen till téaftonen den 9 november!

RICKHOLTZ.

Skolorna i Roslep och Bergsby ha öppnat en gemensam fjärde klass. I en av dessa skolor undervisas I och II klasserna och i den andra III och IV klasserna. Det är glädjande att se våra tvååriga skolor så småningom utvecklas.

RIKSDAGEN.

Arbetet i riksdagen börjar bli intensivare. Utom kommissionsammanträden hållas numera tre riksdagsplena varje vecka. En hel del lagar, som tidigare på grund av § 12 utgetts av regeringen, ha granskats: många av dessa ha stadfästs, andra ha förkastats. Slutligen ströks hela paragrafen, som nu existerat under halftannat års tid. På grund av denna paragraf kunde regeringen utge nödvändiga lagar under den tid riksdagen icke pågick — dessa lagar skulle dock sedan av parlamentet godkännas. Nu saknar alltså regeringen denna rättighet.

Hyreslagen har antagits i första läsningen men kommer i andra läsningen att undergå betydliga förändringar.

STATSBUDGETEN FÖR 1922

hoppas regeringen kunna inlämna till riksdagen den 20 eller den 25 november.

FINLÄNSKA RIKSDAGSMÄN PÅ GENOMRESA.

Som bekant ha riksdagsmännen från Finland besökt Lettland. På återresa till Finland hälsades de av vårt riksdagspresidium i „Estonia.“

VATIKANEN ERKÄNNER.

Påvestolen har de jure erkänt Estland som självständigt rike.

JÄRNVAGSBUDGETEN.

I järnvägarnas budget för år 1922 beräknas nettoinkomsten till omkring två miljoner mark.

SKÖRDEN OCH MARKKURSEN.

Enligt uppgifter av jordbruksministeradjointen dr Raamot blir årets skörd god. Sommarsådden ger 30 pud mer per desjatin än föregående år. Ett överskott av tre miljoner pud emotses för export. Den goda skörden anses stadga markkursen för hela året. På nyåret väntas t. o. m. en stegring i markkursen.

SKULDERNA BETALAS.

Finansministeriet har till franska regeringen inom oktober återbetalat estniska statens skuld om 500,000 francs jämte räntor.

BALTISK-RYSKA TRANSPORTKONFERENSEN.

Till estländska representanter i den baltisk-ryska transportkonferensen i Riga har utsetts riksdagsmannen Seljama, biträdande kommunikationsministern Kark och kapten Tiederman.

TRANSITOFÖRDRAGET MED SOVJET.

I anledning av ett meddelande i Rigasche Rundschau att det estnisk-ryska transitofördraget, som utlöpte den 1 oktober, icke skulle förnyats, meddelar agenturen Eta att densamma är befullmäktigad att tillkännagiva, att överenskommelsen förlängts till den 1 april 1922 jämte ett till-

läggsfördrag om 50 proc. tariffnedsättning för varor, vilka i de lossade vagnarna hämtas från Ryssland.

VARUUTBYTET.

Ryska regeringen ämnar i Reval inköpa större mängder lin m. fl. frön för vårsådden. Lantbruksministeriet har meddelat, att på grund av den utomordentliga skörden ämnar man på våren till Ryssland sälja större mängder utsädesspannål.

Under innevarande år har man för avsikt att över Reval från Ryssland utföra större mängder fernissa. Estland har till kommissariatets för utrikeshandeln disposition ställt sina naftacister i Narva och Reval.

TUSEN SOVJETLOK SKOLA REPARERAS I ESTLAND.

Direktören för det baltisk-engliska skeppsvarvet Glass har återvänt från Moskva, där han undertecknat ett kontrakt med sovjetregeringen, enligt vilket varvet övertar reparationen av tusen sovjetlokomotiv under loppet av fem år.

OPTIONSTIDEN I RYSSLAND.

Enligt meddelande från Moskva har sovjetregeringen samtyckt till en förlängning av esternas optionsfrist i europeiska Ryssland med undantag av Kaukasus till den 1 januari 1922. Antalet optanter, d. v. s. de som välja att resa hem, överstiger icke 20,000. Medfört resgods får icke överstiga tre pud. I Kaukasus, Sibirien och Turkestan utgår fristen den 14 februari.

IMPORT- OCH EXPORTSIFFROR UNDER SEPTEMBER.

Under september steg importen enligt officiella uppgifter till

395,033,726 estn. mark och exporten till 457,366,178 mark.

Utförseln omfattade huvudsakligen spannmål och papper till Ryssland.

FINLÄNSKA LEGATIONEN I REVAL ÅTAR SIG ICKE POSTFÖRMEDLING I ESTLAND.

På grund av att till finländska legationen i Reval ofta anlända brev och andra postförsändelser för befordran från Reval till Ryssland, i de flesta fall utan rikets frimärken eller utan medföljande penningar och i många fall utan ens avsändarens namn eller adress, har legationen velat meddela, att den icke åtar sig några sådana uppdrag eller någon postförmedling i Estland. Dess begränsade tid medger icke detta. Allra minst kan legationen till postverket överlämna sådana brev, som icke äro försedda med estniska frimärken eller icke åtföljas av penningar.

Svenskhetstanken.

Under ovanstående rubrik har rektorn för Kronoby folkhögskola i Finland nyligen utgivit en liten skrift, som visar hur tron på svenskheten lever hos stamfränderna där borta. Broshyrens tankar ha värde icke blott för finlandssvenskarna utan även för andra av dem som leva i förskingringen.

„En främlings bröd är hårt och torrt och klanglöst är hans ord.

Hans sol är blek, hans himmel grå hans hjärta kan ej ditt förstå!”

Utgående från dessa ord av skalden Topelius fortsätter författaren:

„De svenske äro ett folk. Vare sig de bo inom Sveriges politiska gränser, som omsluta ungefär sex millioner, i Förenta staterna med omkring 2 millioner svenskar eller om de tillhö-

ra den million svenskar, som leva i den övriga världen — alla bilda de ett enda folk, vårt folk,

Svenskhetstanken har ett väldigt omfång. Den innesluter i sig ett folk på nio millioner människor. Vad betyder väl detta? Jo, det betyder, att svenskhetstanken aldrig får bli en klassak eller partisak. Blir den det, har den förlorat sig själv. När det gäller folk och nationalitet, skall icke en svensk folkklass stå emot den andra eller ett svenskt parti bekämpa det andra. Här skola arbetare och arbetsgivare mötas som bröder. Här skola tjänsteflickan och hennes matmor som systrar gå sida vid sida. Så har det varit i tider, när vårt folk varit stort, när det fått utföra storverk för mänskligheten. Varken samhällställning eller social åskådning böra utesluta någon från svenskhetens arbetet. Först när alla svenskar äro med, kan detta nå sin rätta helhet och fullhet. Först då kunna vi fylla vår uppgift som folk. Svenskhetstanken innebär samling och sammanslutning på frivillighetens väg. Intet tvång skall driva någon in i de svenskes led, och ingen skall där kvarhållas mot sin vilja. Den, som icke med sitt hjärta tager del i våra strävanden, ger oss intet krafttillskott.

Svenskhetstanken är en kärlekstanke. Törhända kan svensk samling åstadkommas utan kärlek till de svenska, men dessförutom kan sammanslutningen aldrig fyllas av levande kraft. Kärleken är det enda starka bandet, som kan hålla svenskarna i förskingringen samman.

Svenskhetstanken är en kamptanke. Vi måste kämpa för att samla alla svenskar, även „de ensamma”, svenskarna i förskingringen. Vi måste kämpa för att i allt folk få inblåst kärlekens levande ande utan vilken det icke kan fylla sin uppgift bland nationerna. De bästa inom vårt folk sa sedan årtusenden kämpat för att i liv och dikt få fram vad som var och är vårt eget, för att ge form och verklighet åt vårt folks innersta id. De ha sökt

få fram vår andes stämman i världen.

Svenskhetstanken innebär sökandet efter vårt folks mål. Endast i kamp för att finna och nå detta mål är vårt folk skapande — fyller det som folk sin gärning. Då är det ett folk mer än till namnet.

Vad betyder svenskheten? Det har förut varit fråga om de svenskes antal, och vi kunna säga, att svenskheten är bandet, som binder samman dessa nio millioner människor. Modersmålet är bäraren av det dyrbaraste vi ärft av våra fäder. De föräldrar, som icke lära sina barn fädernas språk, avhända dem därmed det förnämsta av fädernas arv. Varje svensk må för den skull tala sitt modersmål och blott det, så ofta det är möjligt. Att kunna andra tungomål är bra, men vi må komma ihåg, att intet är bättre och finare än vårt eget språk. Framför allt må varje svensk tala svenska med sina barn. Var de än bo, ha dessa rätt att få lära sig sina fäders språk, och detta språk har rätt till dem. Och kom slutligen ihåg, att ingen kan frångå oss vårt modersmål, om vi själva vilja vårda och bevara det.

Svenskheten betyder inte bara människorna och språket. Den innefattar allt, som utgör folkets liv, den innesluter i sig vår odling i hela dess bredd, den innebär vårt folks andliga atmosfär, dess andliga uttrycksmedel.

Svenskheten betyder den andliga odlingen. Vi behöva sannerligen icke skämmas för de betydelsefulla svenska inläggen i det mellanfolkliga kulturarbetet.

Det gäller, att vi äro trogna oss själva, trogna det bästa hos oss. Genom att svika kunna vi möjligen vinna mycket timligt gott. Men vi böra ej glömma, att livets lycka, som ju allä eftersträva, är något inre. Förutsättningen för vårt livs lycka är, att vi förbli trogna oss själva. Vinna vi allt genom självsvek, så ha vi förlorat allt, ty livets lycka är borta. Vi ha ett gammalt känt bibelspråk, som säger oss detsamma med andra ord:

Vad hjälper det en människa,

om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ

Bevarandet och förkovrandet av svenskhetens arv innebär åtydning av det gamla budordet att hedra fader och moder. Vi skola erinra oss, att den, som håller budet, har fått det sköna löftet om välgång och långt liv i det land, som blivit hans fäders givet".

En tragikomisk kärlekshistoria.

En kärlekshistoria med tragikomisk avslutning har nyligen låtit rätt mycket tala om sig i London. Hjälten i affären, en officer vid namn Edward Charles Chadbury, tillhörande en mycket ansedd familj, var förlovad med en ovanligt vacker ung flicka, vars namn är Viktoria Sargent. Chadbury var djupt förälskad i den unga flickan, och det såg även ut, som om denna besvarade hans känslor. Båda kontrahenternas föräldrar voro mycket nöjda med partiet, och dagen för bröllopet var redan utsatt, då kapten Chadbury plötsligt tyckte sig märka, att hans fästoms känslor för honom började svalna. Då han frågade henne om orsaken härtill, svarade hon först undvikande, men förklarade slutligen, att hon icke kunde gifta sig med Chadbury, emedan hon älskade en annan. Den stackars mannen var förtvivlad över denna bekännelse men fogade sig skenbarligen i sitt öde och bad blott fröken Sargent, att hon en sista gång skulle göra en promenad tillsammans med honom samma kväll som deras bröllop skulle ha ägt rum. Fröken Sargent gick in på hans begäran, men då de passerade över Towerbron, grep Chadbury plötsligt sin f. ä. fästmo om livet och slungade henne över broräcket ned i Themsen. Emellertid ångrade han genast sitt tilltag och hoppade ögonblickligen själv ned i floden efter henne samt lyckades med åtskilligt besvär föra henne i land.

Scenen hade emellertid bevitnats av åtskilliga personer, och då Chadbury steg i land

greps han genast av starka händer, som utan vidare överlämnade honom till polisen. Nu står Chadbury inför rätta anklagad för mordförsök, och en häftig strid utspinner sig om, huruvida han kan dömas eller icke, då han ju själv gottgjort sin förbrytelse genom att med fara för eget liv föra fröken Sargent i land igen. Processens utgång avvaktas med spänt intresse. Egendomligt nog förde dock kallbadet det goda med sig, att fröken Sargents kärlek till kapten Chadbury återvände som genom ett trollslag. Hon har nämligen förklarat, att hon nu kommit under fund med, att det verkligen är honom, hon älskar och icke den andre. (Aftonbladet)

Humor.

HUSLIGA INTERIÖRER.

„Vad tiden går” suckar herr Andersson. „Jag har nu varit gift i tio år. Min hustru och jag företräda tillsammans en ålder av 70 år. Kan du gissa huru denna siffra fördelar sig på oss?”

„Det är väl din fru som är sjuan och du nollan.”

Mårtenson: — Förlåt, bror Carlsson, men får jag fråga, hur du bär dig åt för att alltid få så vällagad mat?

Carlsson: — Jo, det är mycket enkelt. Jag kysser alltid kokerskan före middagen och låter henne sitta på mitt knä efter middagen.

Mårtenson: — Men vad säger din fru om det?

Carlsson: — Ah, hon gör inga invändningar. Det är hon som är kokerskan.

En man i Covington, Kentucky, slog vad att han kunde dricka två och en halv liter Cincinnatwisky på tolv timmar. Han vann sitt vad. Vid begravingen anmärkte änkan med en suck: Det var de första pengar han på tio år förtjänat med ordentligt arbete.

— Jag sade till honom, att han icke fick se mig mera.

— Vad gjorde han då?

— Han släckte ljuset.